

Parlamentul
Republicii Moldova

DBY-01 nr. 498
18 decembrie 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale) (nr.349 din 28.11.2024)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996 și ale Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și comunică următoarele.

I. Evaluarea generală a proiectului de lege:

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern, fiind aprobat în ședința Guvernului din 27.11.2024, conform Deciziei protocolare nr.28.2/2024, fapt ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Potrivit notei de fundamentare, proiectul de lege are drept scop fortificarea mecanismului de urmărire și identificare a bunurilor infracționale pentru a sprijini organele responsabile de confiscare și executarea efectivă a acestora, precum și asigurarea măsurilor de gestionare și planificare a activelor, prin alinierea cadrului normativ național la standardele legislației Uniunii Europene.

De asemenea, proiectul de lege a fost elaborat în vederea executării acțiunilor din Programul național de recuperare a bunurilor infracționale pentru anii 2023-2027, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.342/2022 și Planul de măsuri pentru limitarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice (deoligarhizare), aprobat de către Comisia Națională pentru Integrare Europeană la data de 26 mai 2023.

3. Analizând normele elaborate, s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Codului penal al RM, Codului de procedură penală al RM, Codului de executare al RM, Legii nr.371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, Legii nr.59/2012 privind activitatea specială de investigație, Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură, Legii nr.48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, care are potențialul unei reforme a „instituei confiscării

bunurilor”. În acest sens, relevăm că proiectul de lege urmează a fi analizat prin prisma drepturilor și libertăților omului și a principiilor de drept penal consfințite la nivel constituțional precum ar fi: *prezumția de nevinovăție(art.21)* , *protejarea dreptului de proprietate (art.46)*, *dreptului la viața privată (art.28)*, *dreptului la un proces echitabil (art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului)*.

Cu titlul informativ, amintim că la 10.03.2022, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 7 privind revizuirea Hotărârii Curții Constituționale nr. 21 din 20.10.2011 privind interpretarea art. 46 alin. (3) din Constituție și a Hotărârii Curții Constituționale nr. 6 din 16.04.2015 privind controlul constituționalității unor prevederi din Codul Penal și din Codul de procedură penală. În această Hotărâre, Înalta Curte a nuanțat în mod principal aspectele de probațiune în cazul confiscării bunurilor într-un proces penal și în cadrul unui proces civil. A fost subliniat faptul că:

„59’ . Există standarde juridice europene și chiar universale comune care încurajează confiscarea bunurilor legate de infracțiuni grave, cum ar fi corupția, spălarea de bani, infracțiunile legate de droguri ș.a., fără o condamnare penală prealabilă. Mai mult, sarcina probării originii licite a bunurilor despre care se presupune că au fost dobândite în mod ilicit poate fi transferată în mod legitim asupra părților în cadrul unor proceduri non-penale de confiscare, inclusiv în cadrul unor proceduri civile in rem. Măsura confiscării poate fi aplicată nu doar în cazul produselor directe ale unei infracțiuni, ci și în cazul bunurilor, inclusiv al oricărui venit sau al altor beneficii indirecte, obținute prin convertirea ori transformarea produselor directe ale infracțiunii sau prin amestecul acestora cu alte bunuri, eventual legale. Măsura confiscării nu poate fi aplicată doar în cazul persoanelor bănuite direct de comiterea infracțiunilor, ci și în cazul terților care au dobândit un drept de proprietate fără buna-credință cerută, prin disimularea rolului lor ilicit la acumularea averii în cauză.

4. Prin natura reglementărilor promovate, proiectul de lege face parte din categoria legilor organice, astfel, domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu prevederile art.66 și art.72 din Constituția Republicii Moldova.

5. Referitor la procedura de înaintare a proiectului de lege spre examinare în Parlament, menționăm că au fost prezentate avizele autorităților competente, precum și sinteza obiecțiilor și propunerilor autorităților publice.

6. Totodată, cu titlu de informare, menționăm că în Parlament se examinează proiectele de lege nr.20 din 08.02.2023; nr.216 din 30.06.2023; nr.29 din 01.02.2024; nr.159 din 29.05.2024; nr.157 din 29.05.2024 prin care se propune modificarea Codului penal al RM și nr.491 din 28.12.2023 și nr. 275 din 08.08.2024 prin care se propune modificarea Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură.

Astfel, în scopul evitării suprapunerilor reglementărilor și a eventualelor conflicte de norme, art.56 alin.(5) din Regulamentul Parlamentului prevede comasarea, pentru examinare în lectura a doua, într-un singur proiect a mai multor proiecte de acte legislative ce vizează modificarea și/sau completarea mai multor articole din același act

legislativ, la propunerea comisiei sesizate în fond.

II. Privitor la conținutul proiectului de lege și respectarea normelor de tehnică-legislativă comunicam următoarele :

1. La Art.I, pct.1 ce modifică Art.106¹ din Codul penal și Art.II, pct.24 ce modifică Art.229² alin.(2) din Codul de procedură penală, atenționăm că nu este clară includerea infracțiunilor privind viața sexuală în categoria infracțiunilor pentru comiterea cărora ar fi posibilă confiscarea extinsă cum ar fi: art.171 (*Violul*), art. 172 (*Acțiuni cu caracter sexual neconsimțite*), art.173 (*Hârțuirea sexuală*), art.174 (*Actul sexual cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani*), art. 175 (*Acțiuni cu caracter sexual săvârșite cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani*) din Codul penal. În acest sens, propunem ca prevederile articolelor menționate, să fie analizate sub aspectul laturii obiective a infracțiunilor privind viața sexuală prevăzute la art. 171 alin. (2) lit. a) și alin. (3) lit. a), art. 172 alin. (2) lit. a) și alin. (3) lit. a), art. 173 alin. (2), art. 174-175¹ din Codul penal, deoarece acestea nu sunt generatoare de avantaje economice sau venituri ilicite pentru care organul de urmărire penală să dispună, prin delegare Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale urmărirea și identificarea bunurilor infracționale, precum și acumularea probelor în condițiile art.258 din Codul de procedură penală.

În acest context, atragem atenția asupra faptului că prevederea pct.(10) din **Directiva (UE) 1260/2024 privind recuperarea și confiscarea activelor**, stabilește că *Statele membre sunt încurajate în special, să se asigure ca în domeniul de aplicare al prezentei directive sunt incluse infracțiunile de contrafacere și piraterie a produselor, trafic ilicit de bunuri culturale, fals și uz de fals în înscrisuri oficiale, omor sau vătămare corporală gravă, trafic ilicit de organe și țesuturi umane, răpire, lipsire de libertate în mod ilegal sau luare de ostatici, furt organizat sau tâlhărie, racket și extorcare de fonduri, trafic de vehicule furate, infracțiuni fiscale legate de impozitele directe și impozitele indirecte, incendierea cu intenție, fraudă și înșelăciunea, traficul ilicit de materiale nucleare sau radioactive și infracțiunile care intra în sfera de competență a Curții Penale Internaționale*. Cu toate acestea, prezenta directivă nu impune statelor membre obligația de a introduce sau de a menține vreo infracțiune. Astfel, remarcăm că Directiva (UE) 1260/2024 nu încurajează statele membre de a include infracțiunile privind viața sexuală în lista infracțiunilor pentru care s-ar putea declanșa mecanismul de confiscare. Totodată, este de menționat că Directiva (UE) 1260/2024 recomandă statelor să se asigure că în domeniul de aplicare a confiscării speciale sau a confiscării extinse să fie incluse infracțiunile de omor sau vătămurile corporale grave comise din interes material, ceea ce în prezentul proiect de lege nu este reglementat.

2. La Art. II din proiect, ce modifică Codul de procedură penală al RM;

- **la pct.7, ce completează art.197 alin.(1) cu pct. 6)**, analizând normele ce țin de „confiscarea specială sau extinsă”, ținem să menționăm că acestea sunt măsuri de

siguranța distincte, precum „confiscarea specială” și „confiscarea extinsă” prevăzute la art. 106 și art. 106¹ din Codul penal. Astfel, normele propuse de proiect necesită a fi revizuite în sensul completării cu cuvântul "confiscării". În acest sens, prin utilizarea cuvintelor "confiscării speciale sau extinse" din tot cuprinsul proiectul de lege generează interpretări cu referire la măsurile de siguranța menționate. Ca urmare, există riscul ca, în dependență de interes sau acțiune, într-o anumita situație să se înțeleagă ca fiind o măsura de siguranța cu denumirea de "confiscare speciala și extinsă", iar într-o altă situație ca fiind doua măsuri - cea de "confiscare specială" și cea de "confiscare extinsă". În acest sens, în scop de rigoare redacțională și precizia normei, sugerăm ca cuvintele „confiscare specială sau extinsă” să se substituie cu cuvintele „confiscare specială sau confiscare extinsă”, astfel fiind în conformitate cu prevederile art. 54 alin.(1) lit. c) din Legea nr. 100/2017. (Obiecție valabilă și pentru art.229³ alin.(1), art.229⁵ alin.(1), art.285 alin.(6¹), art.332 alin.(6), art.395 alin (6) lit. a), art.530¹, Art. IV, pct.4, la art.25 alin.(1) lit. a)).

- **la pct.12, Art.206 alin.(4)**, în scop de claritate a obiectului reglementat, sugerăm autorului să revadă norma ce se referă la cuvintele „și ale regulamentului aprobat de Guvern”. Astfel, adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare se impune prin prisma articolul 23 alin. (2) din Constituție. Este de menționat, că la elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor calității, accesibilității și previzibilității. (A se vedea HCC nr.6 din 19 martie 2019, § 39). În acest sens, sugerăm a fi prevăzut expres denumirea regulamentului la care se va face referire. (Obiecție valabilă și pentru Art.207² alin.(5), art.229³ alin.3));

- **la pct.17, Art.208 alin.(5)**, în scop de precizie normativă, cu referire la răspunderea penală ce ține de bunurile puse sub sechestru care nu au fost ridicate, dar au fost lăsate pentru păstrare proprietarului sau posesorului ori unui membru adult al familiei lui, atenționăm că prevederile art.251 din Codul penal, reglementează răspunderea penală doar pentru însușirea, înstrăinarea, tănuirea bunurilor sechestrate sau confiscate, nu și pentru *substituirea* acestora. Prin urmare, sugerăm autorului a revedea propunerea respectivă prin prisma art.251 din Codul penal, astfel fiind în conformitate cu prevederile art.54 alin.(1) lit. a) din Legea nr.100/2017.

- **la pct.24, art.229² alin.(3)**, urmează ca după cuvintele „art.258 alin.(3)” să se introducă cuvintele „din prezentul cod”. Obiecție valabilă și pentru Art.III, art.272¹ alin.(1));

- **la pct.25, art.229³ alin.(4)**, după cuvintele „în condițiile legii”, urmează a se face referire la numărul legii „nr.48/2017”;

- **la pct.27, art.229⁵ alin.(3)**, pentru un spor de precizie normativă, urmează a concretiza expres legea ce prevede utilizarea în scopuri sociale sau în interes public a bunurilor confiscate;

- **la pct.36, art.388 alin.(2)**, întru respectarea cerinței privind utilizarea unei terminologii constante și uniforme cu referire la cuvintele „nu au fost luate anterior”

urmează a fi substituite cu cuvintele „nu au fost aplicate anterior”, astfel fiind în conformitate cu prevederile art. 54 alin.(1) lit. c) din Legea nr. 100/2017.

3. La Art. III, art.293¹ alin.(3), urmează a concretiza actul normativ la care se face referire, astfel după cuvintele „conform art.172 și 174” se va completa cu cuvintele „conform art.172 și art.174 din Codul fiscal nr.1163/1997”.

4. La Art. VII, pct.4, art.9²:

- **la alin.(1)**, pentru un spor de precizie normativă, urmează ca cuvintele „legislației privind schimbul de date și interoperabilitatea”, urmează să se substituie cu cuvintele „Legii nr.142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitatea”;

În concluzie, relevăm că proiectul de lege necesită a fi revizuit prin prisma obiecțiilor invocate, iar oportunitatea adoptării lui ține de prerogativa exclusivă a Parlamentului.

 Tatiana MALAI,
Șef adjunct Direcție generală

Ex. T. Rotaru
Tel: 820-583